

Тошкент. Матбуотчилар кучаси 6 уй. Президент девонига Президент Ислом Каримовга

Нусхаси: Фаргона. Шамсуддинов кучаси 16 уй. Фаргона вилоят прокуратураси терговчиси Ислом Мирзалиевга.

Нусхаси: Тошкент. Шевченко кучаси 6 уй. Бирлашган Миллатлар ташкилотининг Ўзбекистондаги ваколатхонасига:

3 май 2005 йил.

Мухтарам жаноб Исломжонлар!

1 апрель кунини «Фукаролик жамияти» Халқ Харакати ва «Утюралар» клуби номли инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш ташкилоти номидан содда ва гул ўзбек халқига мурожаатнома эълон қилинган экан. Ушбу мурожаатнома билан бизнинг бутун оиламиз ҳам яқиндан танишиб чиқдик ва мурожаатномага тулигича кушилдик.

Ушбу мурожаатномада куйидагилар ёзилган эди,

«...Ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари «меҳрибончиликлари» тўғрисида деярли ҳар бир хонадонда тўхмат, бўхтон билан қилмаган айби учун жавобгарликка тортилиб турмаларда азоб чекаётганлар яқинларингиз, ақангиз, уқангиз, отангиз, хаттоки оқангизнингиз ҳам бор. «Даъвогар суқт бўлса қози имонини ютади» деган мақол бор. Дарҳақиқат сизларнинг яқинларингиз айнан уша сизларнинг суқтқашликларингиз тўғрисида узок йилларга қамол қазоларига маҳқум қилинганлар.

Чунки Сиз ўз яқинингизни ҳибсга олиганини эшитганингиз захоти албатта МХХ, Прокуратура ва ички ишлар бўлими терговчисининг ёнига етиб боргансиз. Мен ҳозир терговчилар билан бўлган биринчи мулоқотингизни қўзингиз олдига тиклаб бераман.

Терговчи Сизлар билан суқбатлашиб, яқинингизни ҳозирча айби тасдиқланмаганлигини, ҳудо хоқласа бугун эрта қуйиб юборишини айтади ва шу билан биргалиқда Сизнинг иқтисодий қийин аҳволга солиб қуймаслик учун жуذا қўчли адвокатни сизни яқинингизни ҳимоя қилиши учун жалб қилганлигини айтади. Сиз «арзон» ёки «бепул» ҳимоячи топиб берганлиги учун терговчига ич ичингиздан миннатдор бўласиз. Ҳаёлингизга «мунчалар ширинсуз, мунчалар меҳрибон терговчилар ҳам бор экан-а» деган ўй қелади. Лекин «бу терговчи менинг қариндошим бўлмаса, танишим бўлмаса нега меҳрибонлик қиляпти?» деган суқбҳага бормайсиз. Сизнинг фожеангиз ҳам ана шунда. «Арзоннинг суқрваси тотимас».

Терговчилар топиб берган «арзон» ёки «бепул» адвокатлар терговчилар учун «результат» қилиб берадиган, ўзи муқтақил ишлай олмайдиган, ўзига халқ ишонмайдиган қаласавод ва виждонсиз адвокатлардир. Фаргона вилоятининг ҳар бир шаҳар, туман прокуратураси, ички ишлар бўлими, МХХ терговчиларининг штатли адвокатлари бор. Улар ақсан фуқароларга қулланиладиган қийноқнинг алдов усулидан фойдаланадилар, яъни фуқароларни рухий қийноққа солиб, алдайдилар. Масалан: Марғилон шаҳар прокуратурасида Улмас Ибрағимова билан, Бувайда туман Ички ишлар бўлимида Боқи Қодиров ..... Узингиз яшаётган ҳудуддаги маъмурий органларнинг юғурдақлари бўлган «штатли» адвокатларнинг руйҳатини олиш ҳеч ҳам қийин эмас.

«Тергов талаби» бўйича деб қалбақи ҳужжат расмийлаштириб ўзининг адвокатини терговга қиритган ва сизни тинчлантирган терговчи энди Сизнинг яқинингиз зиммасига умуман унинг алоқаси бўлмаган, беҳабар бўлган ўта оғир жинойтларни соқир этганликда айблаб ҳужжатларни тайёрлайди. «Штатли» Адвокат Сизнинг яқинингизни қобра илон сингари алдаб ҳозир айблов ҳулосасига имзо чеқиб бераверишини, суқда қамолдан чиқиб кетишини, бунга адвокат суз беришини айтиб ишонтиради. Қарабсизки, яқинингиз узок муқдатларга қамол қазосига ҳуқм қилинди. Энди тинимсиз ёзишмалар ёзинг, хаттоқи

президентга ёзинг, додингизга ҳеч ким кулок солмайди. Алдов, ёлгон, каллоблик қурбони булган яқинингиз узок йиллардан кейин огир касалликка чалиниб камоқдан қайтиб келади.

Аслида Узбекистон Республикаси ЖПКнинг 49-моддаси 2-қисмига қура Ишда химоячи сифатида:

- адвокатлар: химоячи сифатида қатнашиш учун махсус рухсатномага эга шахслар:
- жамоат бирлашмаларининг уз аъзоларининг ишлари буйича вакиллари қатнашишлари мумкин.
- Гумон қилинувчининг, айбланувчининг, судланувчининг яқин қариндошлари: қонуний вакиллари: унинг оила аъзоларининг хошиш истаги билан муомила лаёқатига эга булган бошка шахслар химоячи сифатида иштирок этишига терговчининг қарори ва суд ажрими буйича йул қуйилиши мумкинлиги белгиланган.

Албатта жамоат бирлашмаларининг вакиллари, гумон қилинувчи, айбланувчи, судланувчининг яқин қариндошлари, қонуний вакиллари, химоячи сифатида ишга жалб қилинган бошка шахслар юридик маълумотга эга булишлари шарт эмас.

Сизларнинг яқинингиз ҳибсга олингудек булса дархол терговчиға, кейинчалик судга исталган пайтда мурожаат қилиб химоячи сифатида жинойт ишида қатнашишни талаб қилинг. Чунки яқинингиз узини химоя қилиш имқониятидан, далилларни туплаш имқониятидан махрум, сиз эса очикликда бемалол ҳаракат қила оласиз. Гумонланувчи, айбланувчи, судланувчи ҳам бу талабни қуллаб-қувватлаши керак. Унинг талабини қаноатлантирмасдан у истаган одамни химоячи ёки қонуний вакил, жамоатчи химоячи сифатида ишда қатнашишга терговчи ёки судья рози булмадими, узининг «штатли» адвокатидан узга одамни яқинлаштирмайптими, билингки, яқинингизнинг ҳаёти ҳавф остида.

Дархол «штатли» адвокатнинг химоясидаги яқинингиз бу адвокатнинг химоясидан воз кечсин. Шу билан биргалиқда терговчи ва судьяни холислигиға шубҳаси борлиги учун уларни рад қилишиға асос бор. Чунки улар гумонланувчи, айбланувчи, судланувчининг химоя ҳуқуқини қупол равишда бузди. Терговчини, судьяни рад қилиш ҳақидаги ариза қаноатлантирилмаса, яқинингиз қургазма беришдан қескин бош тортсин. Майли уни уриб қалтақласалар ҳам, рухий қийноққа солсалар ҳам қидасин. Шу билан биргалиқда дархол расман очлик эълон қилсин. Агар тергов ва суд пайтидаги қийноқларға, азобларға дош берса узок йиллик азоблардан қутулиб қолади.

Узбекистон туманининг Яйпан шаҳрилик Номоз Усмонов ва Иқбол Сатторовлар қотиллик ва угирилик, Охунбобоев тумани Пахтақор қишлоғилик Нуриддин Соҳибоев номусға тегиш, Охунбобоев тумани Октепа қишлоғилик Салимбек Раҳимов қотиллик, талончилик, босқинчилик, қирибқарлик, тозламачилик, Фарғоналик Абдурахимов Улугбек қотиллик, Фарғоналик Баратов Содик ва Олтиарик туманилик Юлдашев Шерзодлар автоавария содир этиб одамлар улимиға сабаб булиш жинойтлари содир этганликда айбланаётган эдилар. Қупчилигининг химояси учун прокуратура ва ички ишлар булимларининг, «штатли» адвокатлари терговчилар томонидан жалб қилинганди ва уларнинг бу ута огир жинойтларни содир этганликларини «адвокатларининг» саъйи ҳаракатлари билан «тан олгандилар». Уларнинг иқрорлик қургазмалари видеотасмаларға ҳам олинган эди. Баъзилари эса узлари хоҳлаган одам химоячи сифатида ишда иштирок этмагунча ҳеч қандай қургазма бермасликларини айтиб фикрларида қатъий тургандилар. Юқорида номлари баён қилинган фуқароларнинг оила аъзолари «Утюралар» клуби номли инсон ҳуқуқларини химоя қилиш ташқилотиға химоячи сифатида тухматға учраган яқинларини химоя қилишға ёрдам беришни сураганлар. Натижада улар барчаси озодликка қикарилдилар. Терговчилар ва «штатли» адвокатлар эса қош булдилар.

Узбекистон Республикаси Олий Суди Пленумининг 2003 йил 19 декабрь қунидаги «Гумон қилинувчи ва айбланувчини химоя ҳуқуқи билан таъминлашға оид қонунларни қуллаш буйича суд амалиёти тугрисида»ги қарорининг 11-бандида иш буйича химоячи сифатида қатнашиши мумкин булган «бошка шахслар» деганда айбланувчи томонидан

химоячи сифатида ишга киритилиши суралаётган шахс тушунилиши ва ишда химоячи сифатида иштирок этишга рухсат этилган шахсга суд томонидан ажрим шаклида ёзма хужжат берилиш ва ажримда химоячининг УзР ЖПКниг 53-моддасида назарда тутилган ҳуқуқ ва мажбуриятлари тушунтирилиши белгиланган.

Юқоридагиларни эътиборга олган ҳолда Ўзбекистон республикаси Олий Мажлисида муҳокама қилиниб, тасдиқланган ва Ислоҳ Каримов томонидан имзо чекилган Ўзбекистон Республикаси Жиноят Процессуал кодексининг 49 ва 53-моддаларини, шунингдек Ўзбекистон Республикаси Олий Суди Пленумининг 2003 йил 19 декабрь кунндаги «Гумон қилинувчи ва айбланувчини: химоя ҳуқуқи билан таъминлашга оид қонунларни қуллаш бўйича суд амалиёти тугрисида»ги қарорини бажариш мақсадида химоячи сифатида ишда иштирок этишига қарор ва ажрим чиқариши катъий талаб қилинган.

Бу қонуний талабларни рад этадиган, яъни Ўзбекистон Республикаси қонунларига бўйсунмайдиган терговчи ёки судья Ўзбекистон Республикаси ҳуқуқоти сиёсати ва Конституцион тузумга қарши эканликлари аён бўлади. Бу ҳақда, яъни яқинингиз ҳаёти хавф остида қолганлиги ҳақида дарҳол ҳуқуқот идораларига ва халқаро ташкилотларга, халқаро матбуотларга мурожаат қилиш ҳуқуқига эгасиз» деб ёзганди.

Сизлар 16 февраль кунини улдирилган Алишер Усмоновни улдирилган жиноятчиларни қидириб топиш урнига мени углим Музаффар Маҳмудовни гайриқонуний тарзда тутиб, қотиллик жиноятини содир этганликда айбланувчи учун аввал углимнинг тинтиб, ҳеч нарса топа олмагач, Охунбобоев тумани Ички Ишлар бўлими жиноят қидирув бўлими инспектори Тойирхон Алихонов томонидан углим бошқариб кетаётган Эсперо автомашинага очик-ошқора наркотик модда ташлаб қуйиб қўйиб олган сизлар ва ёш гудакни товларига дубинкалар билан уриб аёвсиз қалтаклаган сизлар. Углимизни гайриқонуний тарзда қўйиб олган захотингиз уни автомашинасини ҳам, машинадаги сотка телефони-ю, қалитлари ва бошқа хужжатларини ҳам тортиб олиб қўйган сизлар. 78 ёшли Маҳмудов Азимжонга тегишли бўлган 34-96 давлат рақамли Эсперо автомашинасини қандай хужжатлар расмийлаштириб олиб қўйган сизлар? Биз бундан буткул беҳабармиз. Шунингдек «Фуқаролик жамияти» халқ ҳаракати уз баёнотида ёзганидек узларингизга қаршли адвокатни тергов талаби билан тергов ишларига жалб қилган сизлар.

Ўзбекистон Республикаси Олий Суди Пленумининг «Гумон қилинувчи ва айбланувчини химоя ҳуқуқи билан таъминлашга оид қонунларни қуллаш бўйича суд амалиёти тугрисида»ги қарорининг 31-моддасига қара «Жиноят процессуал кодекси 50-моддаси туртинчи қисмига мувофиқ суриштирувчи, терговчи, прокурор ёки суд (судья) гумон қилинувчини, айбланувчини юридик ёрдам учун ҳақ тулашдан батамом ёки қисман озод этишга ҳақлидир.

Бундай ҳолларда адвокат меҳнатига ҳақ тулаш ҳаражатлари Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан белгиланадиган тартибда давлат ҳисобидан қопланади.

Жиноят процессуал кодекси 50-моддасига асосан юридик ёрдам учун ҳақ тулашдан меҳнатга қобилиятсиз ва туловга қурби етмайдиган шахслар, яъни қарамоғидаги ҳар бир шахсга тугри қелади деган ҳақми даромади энг кам иш ҳақининг ушбу масала қўйилаётган вақт учун белгиланган миқдоридан қўйиб олган, бинобарин кам таъминланган фуқаролар озод қилинади» дейилган. Ҳуш, сиз томондан углимизни жиноятчи деб расмийлаштириб узок йилларга қамқоқ қўйиб олишга ҳуқуқ қилинишига ёрдам бераётган бизнинг оиламиз аъзоларининг биронтаси ҳам танимайдиган адвокатингиз билан қандай тарзда хужжат расмийлаштиридингиз? Сизнинг қўйиб олишда бизнинг оиламизни кам таъминланган, адвокатга ҳақ тулаш олмайдиган даражада қамқоқ қўйиб олишдан бирон хужжат борми?

Бизнинг оиламиз уз фарзандини химоя киладиган адвокатга ҳақ тулай оладиган даражада бақувват оила. Шунинг учун биз умуман танимайдиган чунтак адвокатингиздан бизнинг оиламиз воз кечади, бу адвокатни ҳар эҳтимолга саклаб қуйинг, қилган жинойтларингиз учун жиноий жавобгарликка тортилган пайтингизда Сизни узингизни мана шу адвокат химоя қилади.

Бизни фарзандимиз Махмудов Музаффарни химоя қилиш учун эса ЖПКнинг 49-моддаси 2-қисмига ва Ўзбекистон Республикаси Олий Суди Пленумининг «Гумон қилинувчи ва айбланувчини химоя ҳуқуқи билан таъминлашга оид қонунларни қўллаш бўйича суд амалиёти тугрисида»ги қарорининг 11-моддасига биноан нотариал идора орқали расмийлаштирилган фарзандимизнинг химоячилари Муътабар Тожибоева ва Бувайда тумани Жалоер қишлоғида яшовчи Исломжон Мирзалиев билан жуда яқиндан таниш бўлган Умрзакова Соҳибахонларни фарзандимиз Музаффарга нисбатан қўзғатилган жиноят ишида химоячи сифатида ишда иштирок этишларига зудлик билан қарор чиқариб беришингизни қатъий талаб қиламиз. Бугундан эътиборан фарзандимиз Музаффар Махмудов сизнинг узингизни шеригингиз бўлган чунтак адвокатингиз иштирокида ва юқорида номлари баён қилинган оиламиз томонидан танлаб, ишонган химоячиларимиз иштирокисиз биронта ҳам қўзғатма бермайди. Фарзандимизни химоя ҳуқуқини заррача бўзгудек бўлсангиз факатгина узингиздан ўпқаланг.

Акс ҳолда қабул қилган қонунларига маъмурий органлар вакиллари итот этмайдиган, ҳукуматни назар писанд қилмайдиган терговчиларнинг қонунларни оёқ ости қилишларига имқоният яратиб бериб фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини ута қўпол тарзда бўзилишига имқоният яратиб бераётган ҳукуматга нисбатан уз норозилиқларимизни кескин йўллар билан баён қилишга мажбур бўламиз.

Жумладан: 15 апрель кўнги Фарғона вилояти адвокатларининг умумий йиғилиши пайтида бир пайтлар Президент Ислом Қаримов оиласи билан яқин бўлган Қувасой шаҳар судининг раиси бўлган, ҳозирда Америка Қўшма Штатларининг маблағлари эвазига қўн қўрадиган «LEGAL ALT» адвокатлик фирмаси раҳбари Феруза Валиева, Муътабар Тожибоевани Қувасойдаги рухий қасалликлар шифохонасида қўйхатда туради деб гапирган тўхмат ва бўхтон гапига қарши чунтак адвокатлардан жабр тортган фуқаролар, инсон ҳуқуқлари химоячилари, Муътабар Тожибоевадан амалий ёрдам олган барча фуқаролар билан биргалиқда Ўзбекистон Республикаси ҳукуматининг истеъфосини талаб қилиб ўтқазиладиган норозилиқ намойишларида бутўн оила аъзоларимиз билан биргалиқда қатнашамиз.

Фарғона вилояти Тошлўк тумани Садда қишлоқ фуқаролар йиғини Сўқчилиқ қўчаси 95-ўйда яшовчи Махмудова Саодатхўн, Махмудов Турдиали, Махмудов Азимжўн, Махмудов Гайратжўн, Махмудов Пулатжўн, Махмудова Шўхистахўн, Махмудов Неъматулло, Махмудова Лўбархўн, Махмудова Мўхайёхўн, Махмудова Тулкиной, Махмудова Мўборакхўн ва бошқалар.

FARG'ONA SHAHAR
TELEKOMMUNIKATSİYALA
BO'QLANMASI

TO'LANDI